https://doi.org/10.52326/mled2025.04

RECONFIGURAREA SCHIMBURILOR COMERCIALE MOLDO-CHINEZE SUB INFLUENȚA COMERȚULUI DIGITAL

Boris COREȚCHI, conferențiar universitar, doctor în științe economice
ORCID: https://orcid.org/0000-0001-8841-4838
Universitatea de Stat din Moldova, str. Alexei Mateevici 60, Chișinău, Republica Moldova
boris.coretchi@usm.md
Jinhui CHUAI, doctorand
ORCID: https://orcid.org/0009-0007-8593-1216
Universitatea de Stat din Moldova, str. Alexei Mateevici 60, Chișinău, Republica Moldova
965302774@qq.com

Abstract. Transformările rapide generate de digitalizarea economiei globale au un impact semnificativ asupra relațiilor comerciale internaționale, inclusiv asupra fluxurilor comerciale dintre Republica Moldova și Republica Populară Chineză. În acest context, reconfigurarea acestor schimburi devine o necesitate strategică, cu implicații directe asupra competitivității economice și a integrării Republicii Moldova în rețelele comerciale digitale globale.

Scopul cercetării constă în investigarea impactului comerțului digital asupra reconfigurării schimburilor comerciale dintre Republica Moldova și China, în vederea identificării oportunităților de consolidare a relațiilor economice bilaterale. Originalitatea cercetării derivă din abordarea multidimensională a interacțiunilor comerciale în era digitală, prin corelarea datelor economice tradiționale cu indicatorii digitalizării și inovării tehnologice. Analiza evidențiază caracteristicile specifice ale economiei naționale în raport cu cerințele și avantajele oferite de piața chineză digitalizată. Digitalizarea schimburilor comerciale redefinește parteneriatul economic moldo-chinez, creând premise pentru consolidarea relațiilor economice și creșterea rezilienței naționale. Pentru valorificarea acestor tendințe este necesară formularea unor strategii comerciale inteligente, orientate spre integrarea în lanțurile valorice digitale și promovarea unei economii sustenabile și inovatoare.

Cuvinte-cheie: comerț digital, relații moldo-chineze, economie globală, reconfigurare comercială, inovare tehnologică, dezvoltare sustenabilă, integrare economică, e-commerce.

Abstract. The rapid transformations driven by the digitalization of the global economy have a significant impact on international trade relations, including the commercial flows between the Republic of Moldova and the People's Republic of China. In this context, the reconfiguration of these exchanges becomes a strategic necessity, with direct implications for Moldova's economic competitiveness and its integration into global digital trade networks.

The purpose of this research is to investigate the impact of digital commerce on the reconfiguration of trade relations between Moldova and China, aiming to identify opportunities for strengthening bilateral economic ties. The originality of the study lies in its multidimensional approach to trade interactions in the digital era, by correlating traditional economic data with indicators of digitalization and technological innovation. The analysis highlights the specific characteristics of the national economy in relation to the demands and advantages offered by the digitalized Chinese market. The digitalization of trade reshapes the Moldova–China economic partnership, creating the premises for strengthening economic relations and enhancing national resilience. To harness these trends, it is essential to formulate intelligent trade strategies focused on integration into digital value chains and the promotion of a sustainable and innovative economy.

Keywords: digital trade, Moldova–China relations, global economy, trade reconfiguration, technological innovation, sustainable development, economic integration, e-commerce.

INTRODUCERE

Într-o eră marcată de transformări tehnologice accelerate, digitalizarea a devenit unul dintre cei mai influenți factori în reconfigurarea arhitecturii comerciale internaționale. Platformele de e-commerce, infrastructura digitală avansată și inovațiile tehnologice determină o schimbare profundă a paradigmei în relațiile economice dintre state, influențând dinamica exporturilor, importurilor și a fluxurilor de investiții. În acest context, relațiile comerciale dintre Republica Moldova și Republica Populară Chineză cunosc o etapă de reevaluare strategică, stimulată de potențialul comerțului digital de a facilita accesul pe piețe extinse, de a reduce costurile de tranzacție și de a genera valoare adăugată prin canale inovatoare.

Importanța analizei acestei tematici derivă din necesitatea înțelegerii modului în care digitalizarea influențează nu doar volumul și structura schimburilor comerciale moldo-chineze, ci și capacitatea Republicii Moldova de a se integra în ecosistemul global al comerțului electronic. Într-o economie emergentă a Republicii Moldova, identificarea oportunităților și a obstacolelor din sfera e-commerce este esențială pentru formularea unor politici comerciale eficiente, menite să susțină dezvoltarea sustenabilă și creșterea competitivității naționale.

În articolul dat, își propune să investigheze impactul comerțului digital asupra reconfigurării relațiilor comerciale dintre Republica Moldova și China, valorificând o abordare multidimensională care îmbină analiza datelor economice tradiționale cu indicatorii digitalizării. Prin evidențierea evoluțiilor recente, a structurii produselor comercializate online, precum și a barierelor structurale în calea dezvoltării acestui segment, studiul oferă o perspectivă aplicativă asupra potențialului de transformare a parteneriatului moldo-chinez într-un cadru digital competitiv și rezilient.

MATERIALE ȘI METODE

Pentru realizarea acestui studiu și prezentarea rezultatelor, s-au utilizat diverse materiale și metode, incluzând date statistice oficiale, precum și surse internaționale privind comerțul bilateral și tendințele în e-commerce [6-9]. Aceste date au furnizat o bază factuală solidă pentru analiza evoluției relațiilor comerciale moldo-chineze în perioada 2020–2024 și a influenței digitalizării asupra acestora.

Metodele utilizate în cercetare includ analiza și sinteza informațiilor economice, precum și metoda comparațiilor aplicată atât în termeni absoluți (volumul schimburilor), cât și relativi (ponderea comerțului digital în totalul schimburilor). Acestea au permis identificarea tendințelor de creștere, a dezechilibrelor comerciale, precum și a oportunităților și barierelor în dezvoltarea comerțului electronic bilateral.

Datele relevante au fost sintetizate într-un format analitic structurat, care surprinde evoluția fluxurilor comerciale bilaterale, distribuția pe categorii a produselor tranzacționate prin comerț electronic, extinderea ponderii e-commerce în totalul schimburilor comerciale, precum și identificarea principalelor constrângeri și direcții strategice de intervenție. Această abordare metodologică a permis o analiză aprofundată a modului în care procesul de digitalizare influențează și reconfigurează relațiile comerciale dintre Republica Moldova și China, constituind o bază solidă pentru formularea unor recomandări aplicative în vederea consolidării integrării economice în ecosistemul digital internațional.

REZULTATE ȘI DISCUȚII

În ultimul deceniu, digitalizarea economiei mondiale a determinat transformări profunde în dinamica relațiilor comerciale internaționale. Apariția platformelor de e-commerce, automatizarea logisticii, utilizarea inteligenței artificiale în lanțurile de aprovizionare și extinderea infrastructurii IT au deschis noi oportunități, dar și provocări pentru economiile emergente, precum Republica Moldova.

În continuare, reflectăm dinamica schimburilor comerciale dintre Republica Moldova și Republica Populară Chineză în contextul extinderii comerțului digital la nivel global. Datele evidențiază o creștere constantă atât a exporturilor moldo-chineze, cât și a importurilor chineze în Republica Moldova în perioada 2020–2024. Această evoluție sugerează o intensificare a relațiilor economice bilaterale, influențată de integrarea tot mai pronunțată a tehnologiilor digitale în

procesele comerciale, facilitând accesul pe piețe, diversificarea produselor și eficientizarea logisticii. Totodată, creșterea importurilor indică o dependență accentuată față de produsele chineze, fapt ce ridică întrebări privind echilibrul comercial și competitivitatea mărfurilor autohtone într-un mediu digitalizat.

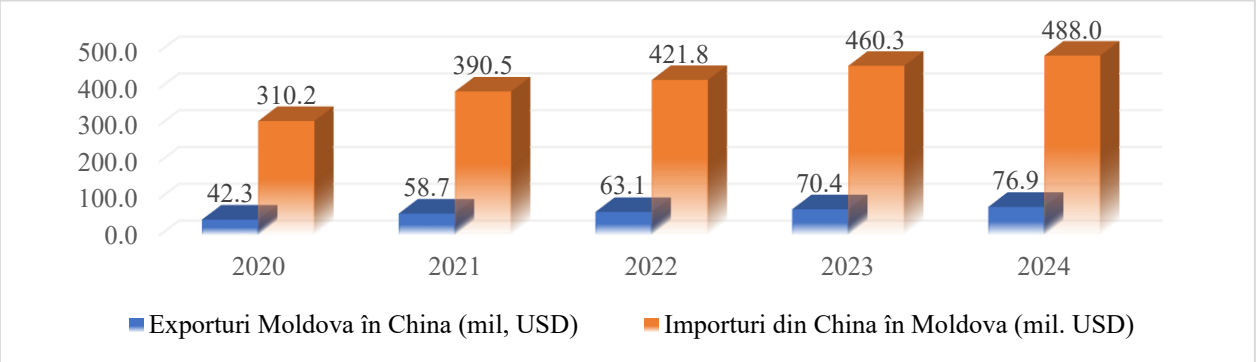

Figura 1. Evoluția schimburilor comerciale moldo-chineze

Sursa: elaborată de autor in baza sursei 6-7.

Analiza evoluției schimburilor comerciale dintre Republica Moldova și Republica Populară Chineză în perioada 2020–2024 evidențiază o dinamică ascendentă constantă, atât în ceea ce privește exporturile autohtone, cât și importurile provenite din China. Pe parcursul celor cinci ani, valoarea exporturilor autohtone către China a crescut de la 42,3 milioane USD în 2020 la 76,9 milioane USD în 2024, ceea ce reprezintă o abatere absolută de 34,6 milioane USD sau o creștere de aproximativ 81,8%, semnalând o tendință pozitivă în valorificarea oportunităților de acces pe piața chineză.

În același interval, importurile din China în Republica Moldova au crescut de la 310,2 milioane USD în 2020 la 488,0 milioane USD în 2024, înregistrând o abatere absolută de 177,8 milioane USD sau din perspectivă procentuală, această creștere este de circa 57,3%. Deși mai redusă decât cea a exporturilor în termeni relativi, dimensiunea valorică a importurilor rămâne semnificativ mai mare, consolidând dezechilibrul balanței comerciale bilaterale.

Discrepanța dintre importuri și exporturi generează o creștere semnificativă a deficitului comercial. Astfel, dacă în 2020 diferența dintre importuri și exporturi era de 267,9 milioane USD, în 2024 aceasta ajunge la 411,1 milioane USD, ceea ce indică o extindere a dezechilibrului comercial bilateral cu 143,2 milioane USD în termeni absoluți.

În concluzie, deși exporturile moldo-chineze au cunoscut o evoluție pozitivă, încurajată probabil de digitalizarea canalelor comerciale și de diversificarea piețelor, ritmul de creștere al importurilor rămâne net superior în valoare absolută. Această situație relevă o dependență comercială accentuată față de produsele chineze, ceea ce implică necesitatea elaborării unor politici comerciale și industriale orientate spre reducerea deficitului și stimularea competitivității exporturilor autohtone în contextul unui comerț digitalizat tot mai competitiv.

Pe fundalul globalizării și al repoziționării Asiei ca pol economic major, relațiile comerciale dintre Republica Moldova și China s-au consolidat progresiv în ultimele decenii. China a devenit un partener strategic important pentru Moldova, în special în contextul creșterii fluxurilor comerciale și al deschiderii către noi piețe. Dinamica pozitivă a schimburilor bilaterale este susținută de factori precum digitalizarea, dezvoltarea infrastructurii logistice și diversificarea produselor comercializate [1].

Figura 2 evidențiază creșterea semnificativă a ponderii comerțului digital (e-commerce) în totalul schimburilor comerciale dintre Republica Moldova și partenerii săi, în special în relația cu China, în perioada 2020–2024. Această evoluție reflectă integrarea treptată a R. Moldova în tendințele globale de digitalizare a comerțului și adaptarea agenților economici la noile forme de tranzacționare bazate pe tehnologii digitale. Dacă în 2020 doar 3,1% din schimburile comerciale erau realizate prin intermediul platformelor de comerț electronic, până în 2024 această pondere a ajuns la 10,2%, ceea ce denotă o triplare a participării comerțului digital în circuitul comercial național. Acest proces este susținut de dezvoltarea infrastructurii IT, accesibilitatea sporită la

internet și creșterea încrederii consumatorilor și a companiilor în soluțiile digitale de tranzacționare.

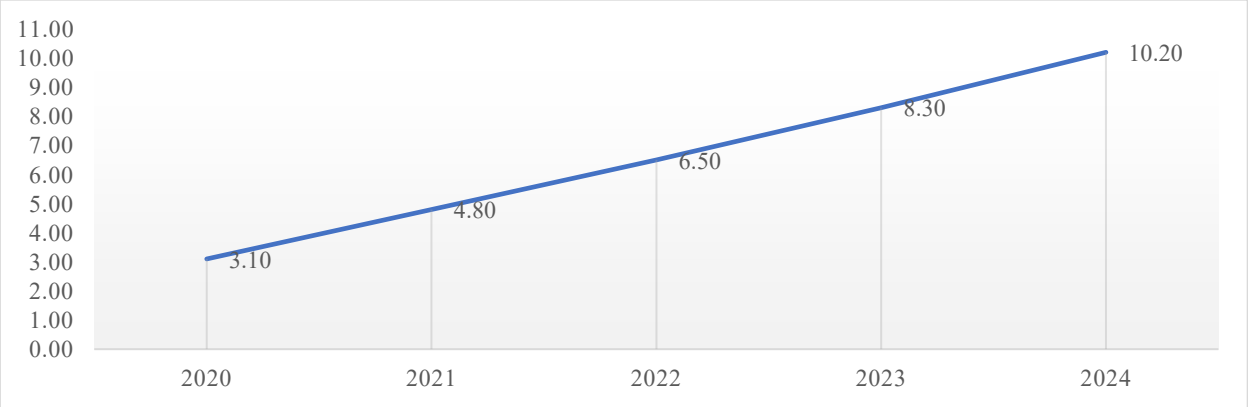

Figura 2. Ponderea comerțului digital în totalul schimburilor comerciale (2020–2024)
Sursa: elaborată de autor in baza sursei 6-7.

În continuarea analizei, ne vom concentra asupra modului în care structura comerțului electronic influențează relațiile comerciale moldo-chineze, identificând tendințele de consum, avantajele competitive ale produselor importate digital și potențialul de extindere a exporturilor moldovenești prin canale digitale. De asemenea, vom examina provocările asociate dezvoltării *e-commerce-ului* bilateral, inclusiv aspecte legate de infrastructura logistică, reglementările vamale și securitatea tranzacțiilor online. Această abordare ne va permite să evaluăm mai profund rolul comerțului digital ca factor strategic în consolidarea relațiilor economice dintre Republica Moldova și China.

Imaginea de ansamblu asupra principalelor categorii de produse tranzacționate prin intermediul comerțului electronic în relația bilaterală dintre Republica Moldova și China este reprezentată în figura ce urmează. Datele pentru anul 2024 evidențiază faptul că echipamentele electronice dețin cea mai mare pondere în totalul tranzacțiilor digitale (32%), urmate de îmbrăcăminte și textile (24%) și produse agroalimentare (18%). Această structură reflectă atât specificul cererii interne din Republica Moldova, cât și competitivitatea produselor chineze pe piața digitală. Creșterea vânzărilor online în aceste segmente indică o reconfigurare a obiceiurilor de consum și o accelerare a digitalizării comerțului, în special în contextul facilităților logistice și al accesului rapid la platforme internaționale de *e-commerce.*

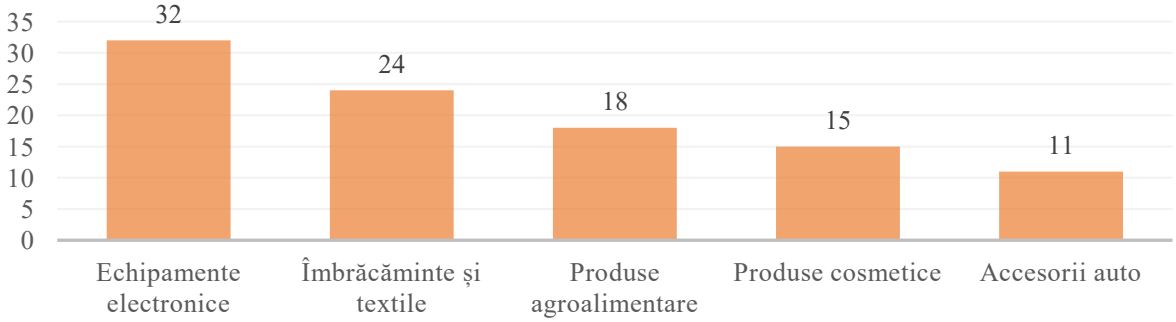

Figura 3. Structura pe categorii a produselor comercializate prin e-commerce (2024)
Sursa: elaborată de autor in baza sursei 6-7.

Evoluția relațiilor comerciale dintre Republica Moldova și China în ultimii ani evidențiază o tendință clară de intensificare a schimburilor bilaterale, susținută în mod special de ascensiunea comerțului digital. Creșterea ponderii e-commerce în totalul schimburilor comerciale, de la 3,1% în 2020 la peste 10% în 2024, reflectă adaptarea progresivă a economiei Republicii Moldova la noile realități ale digitalizării globale. Structura produselor comercializate online – dominată de echipamente electronice, îmbrăcăminte și produse agroalimentare – confirmă orientarea consumatorilor autohtoni spre bunuri accesibile și competitive provenite din China.

Cu toate acestea, dezechilibrul comercial persistent, marcat de importuri semnificativ mai mari decât exporturile, subliniază necesitatea unor politici economice coerente pentru susținerea producției naționale și promovarea exporturilor prin canale digitale. Comerțul electronic poate deveni un instrument esențial în diversificarea economică a Republicii Moldova, dar numai în condițiile unei infrastructuri moderne, a digitalizării proceselor vamale și a dezvoltării competențelor digitale în rândul întreprinderilor locale. Astfel, digitalizarea nu doar reflectă transformările comerțului internațional, ci poate contribui activ la repoziționarea Republici Moldova în cadrul rețelelor comerciale globale.

Pe fondul creșterii semnificativ al comerțului electronic în relațiile moldo-chineze, procesul de digitalizare a fluxurilor comerciale întâmpină o serie de provocări sistemice care limitează potențialul de extindere al acestuia. Figura 4 prezintă o ierarhizare a principalelor obstacole identificate, evaluate pe o scală de la 1 la 5 în funcție de impactul estimat asupra dezvoltării e-commerce-ului. Aceste date au fost obținute prin sinteza surselor analitice disponibile, prin consultarea rapoartelor de profil și corelarea acestora cu realitățile structurale ale economiei Republicii Moldova.

Metodologic, evaluarea impactului s-a realizat în baza unei scări ordinale, unde 1 indică un impact foarte redus, iar 5 un impact major, oferind astfel o imagine sintetică asupra factorilor care frânează expansiunea comerțului digital. Lipsa infrastructurii digitale a fost identificată drept cel mai sever obstacol (scor 5), urmată de accesul limitat la platforme internaționale și deficitul de competențe digitale (ambele cu scor 4). Problemele logistice și complexitatea reglementărilor vamale au fost apreciate cu un impact moderat (scor 3), sugerând că intervențiile în aceste domenii pot genera efecte rapide și directe.

În continuare, analiza se va concentra pe interpretarea acestor obstacole și pe identificarea direcțiilor de acțiune necesare pentru a facilita extinderea comerțului digital în relația Republicii Moldova – China. Se impune o evaluare integrată a deficiențelor structurale – precum lipsa infrastructurii și a competențelor digitale – în corelație cu provocările externe, cum ar fi accesul limitat la piețele digitale internaționale și barierele vamale.

Totodată, este esențial să fie examinat modul în care politicile de sprijin guvernamental, parteneriatele public-private și cooperarea internațională pot contribui la reducerea acestor constrângeri și la consolidarea capacității de adaptare a entităților naționale a RM la exigențele economiei digitale. Astfel, se evidențiază importanța construirii unui cadru favorabil dezvoltării e-commerce-ului, în care digitalizarea nu este doar o tendință globală inevitabilă, ci o pârghie strategică pentru diversificarea exporturilor, atragerea investițiilor și creșterea competitivității economice a Republicii Moldova pe piețele externe.

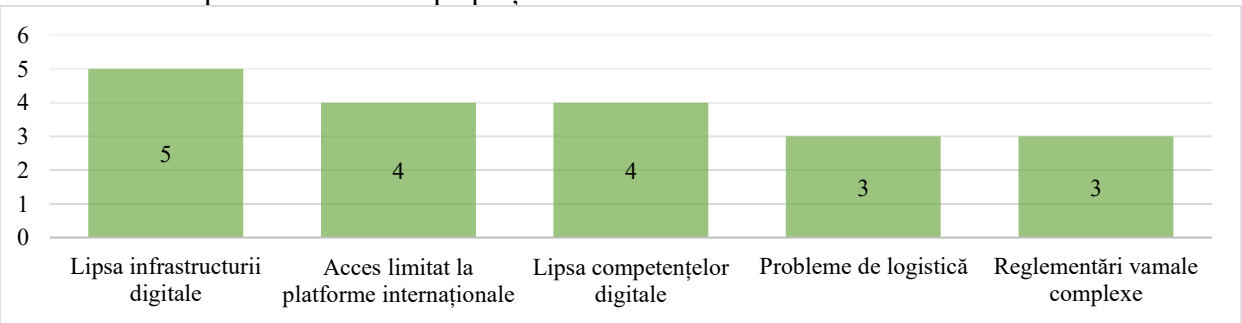

Figura 4. Elemente restrictive în dezvoltarea comerțului digital

Sursa: elaborată de autor in baza sursei 6-7.

Analiza structurii produselor comercializate prin e-commerce și a obstacolelor care limitează digitalizarea comerțului moldo-chinez evidențiază atât oportunități promițătoare, cât și constrângeri semnificative. În anul 2024, comerțul electronic a reprezentat 10,2% din totalul schimburilor comerciale, față de doar 3,1% în 2020, ceea ce reflectă o abatere absolută de 7,1 puncte procentuale și o creștere relativă de 229%. Această evoluție exprimă tendința accelerată de digitalizare a relațiilor comerciale, cu implicații directe asupra structurii produselor tranzacționate.

Conform figurii 3, echipamentele electronice au reprezentat 32% din totalul e-commerce-ului, urmate de îmbăcăminte și textile (24%), produse agroalimentare (18%) și cosmetice (15%).

Aceste patru categorii cumulează împreună 89% din comerțul digital bilateral, ceea ce evidențiază o concentrare ridicată a cererii pe segmente cu valoare adăugată și accesibilitate ridicată în mediul online. Importanța produselor agroalimentare și cosmetice în această structură semnalează o nișă de export nevalorificată suficient de către producătorii autohtoni, dar cu potențial de extindere prin strategii de adaptare digitală și certificare pentru piața asiatică.

Pe de altă parte, datele din Tabelul 4 arată că lipsa infrastructurii digitale (scor 5), accesul limitat la platforme internaționale (scor 4) și insuficiența competențelor digitale (scor 4) constituie cele mai presante obstacole în dezvoltarea e-commerce-ului. Impactul acestor factori, cuantificat printr-o scală ordinală de la 1 la 5, reflectă nevoia unor intervenții direcționate și măsurabile, în special în infrastructura digitală – domeniu în care Moldova rămâne sub media regională în ceea ce privește viteza conexiunilor, digitalizarea serviciilor vamale și integrarea întreprinderilor mici în ecosistemele digitale globale.

Prin urmare, pentru valorificarea deplină a potențialului comerțului digital bilateral, este necesară o strategie națională axată pe reducerea decalajelor digitale, facilitarea accesului la platforme internaționale de e-commerce, precum și susținerea exportatorilor autohtoni în tranziția digitală. Numai prin corelarea acestor direcții cu realitățile structurale și cu dinamica relațiilor comerciale moldo-chineze, Republica Moldova va putea transforma digitalizarea într-un veritabil instrument de creștere economică și repoziționare strategică pe piețele internaționale.

Pentru a depăși obstacolele identificate în procesul de digitalizare a comerțului moldo-chinez, este necesară formularea și implementarea unor măsuri strategice coerente, adaptate realităților economice și tehnologice actuale. Figura 5 sintetizează principalele direcții de intervenție recomandate, ierarhizate în funcție de nivelul de prioritate (de la 1 – scăzut, la 5 – maxim). Aceste măsuri vizează atât consolidarea capacităților interne ale Republicii Moldova (prin investiții în infrastructură digitală și formare profesională), cât și facilitarea integrării în ecosistemele internaționale de e-commerce (prin parteneriate logistice și simplificarea procedurilor vamale). Evaluarea priorității acestor acțiuni oferă o bază operațională pentru elaborarea politicilor publice și inițiativelor private menite să accelereze transformarea digitală a comerțului extern și să valorifice pe deplin potențialul pieței chineze.

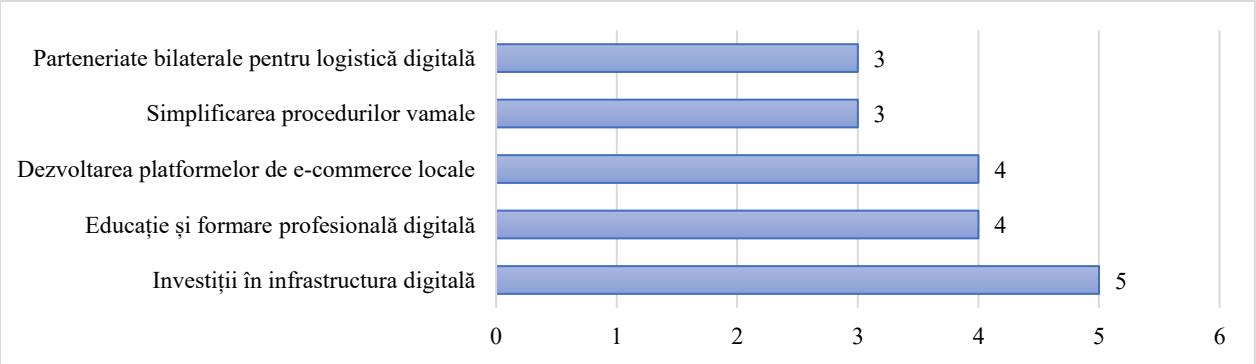

Figura 5 - Măsuri strategice pentru sprijinirea comerțului digital bilateral

Sursa: elaborată de autor in baza sursei 6-7.

Analiza provocărilor întâmpinate în procesul de digitalizare a schimburilor comerciale dintre Republica Moldova și China evidențiază necesitatea unor intervenții strategice multidimensionale. Obstacolele majore — precum lipsa infrastructurii digitale avansate, accesul limitat la platforme internaționale de e-commerce, deficitul de competențe digitale și barierele logistice și vamale — au fost evaluate ca având un impact semnificativ asupra capacității de integrare a Republicii Moldova în circuitul comerțului digital global. De exemplu, lipsa infrastructurii a fost apreciată cu un impact maxim (5/5), în timp ce accesul la platforme și competențele digitale au fost cotate cu 4/5, indicând domenii critice ce necesită acțiuni urgente.

În acest context, Tabelul 5 propune o serie de măsuri strategice ierarhizate în funcție de prioritate, care pot contribui la reducerea decalajelor digitale și la accelerarea transformării comerciale. Investițiile în infrastructura digitală și dezvoltarea capitalului uman au fost considerate priorități de nivel înalt (5 și 4), reflectând importanța lor în asigurarea unui cadru funcțional pentru

e-commerce. De asemenea, simplificarea procedurilor vamale și promovarea parteneriatelor logistice reprezintă componente esențiale pentru fluidizarea schimburilor transfrontaliere.

În concluzie, succesul digitalizării comerțului moldo-chinez depinde în mod direct de capacitatea Republicii Moldova de a implementa politici integrate care să abordeze simultan dimensiunile tehnologică, instituțională și educațională ale procesului. Numai printr-o abordare coordonată între sectorul public și cel privat, comerțul digital poate deveni un catalizator al competitivității externe și al integrării economice sustenabile pe piețele asiatice.

Integrarea Republicii Moldova în lanțurile valorice digitale globale presupune nu doar o adaptare tehnologică, ci și un proces complex de transformare structurală a cadrului economic și instituțional. Măsurile strategice prezentate în cadrul propunerii reflectă o viziune coerentă asupra direcțiilor de intervenție necesare pentru a valorifica potențialul comerțului electronic în relația bilaterală moldo-chineză.

Investițiile în infrastructura digitală – inclusiv dezvoltarea rețelelor 5G, a centrelor logistice și digitalizarea sistemelor vamale – constituie fundamentul tehnologic al oricărei economii moderne conectate la rețelele globale de e-commerce. Impactul unei infrastructuri performante este direct proporțional cu reducerea costurilor de tranzacție, creșterea vitezei livrărilor și îmbunătățirea accesului la piețe. În contextul Moldovei, unde decalajele în infrastructură persistă, această măsură este esențială și a fost pe bună dreptate ierarhizată cu prioritate maximă (5/5).

În paralel, dezvoltarea competențelor digitale prin educație formală, traininguri specializate și parteneriate academice este o condiție necesară pentru crearea unui ecosistem antreprenorial capabil să funcționeze în medii digitale. Deficitul de competențe este unul dintre cele mai frecvente obstacole identificate în economiile emergente, iar pentru Moldova, instruirea antreprenorilor și personalului tehnic poate genera efecte multiplicatoare în ceea ce privește adoptarea inovației și a instrumentelor digitale [3-4].

Sprijinirea platformelor autohtone de e-commerce și facilitarea conectării acestora la rețele internaționale este o măsură cu dublă valoare strategică: stimulează oferta internă și, totodată, permite promovarea produselor autohtone în afara pieței naționale. O astfel de inițiativă ar contribui la consolidarea brandului național și la diversificarea canalelor de export, în special pentru întreprinderile mici și mijlocii.

Simplificarea procedurilor vamale, în special pentru coletele de mică valoare, este vitală pentru fluidizarea comerțului digital transfrontalier. În prezent, reglementările greoaie și lipsa interoperabilității între sistemele vamale constituie bariere majore pentru dezvoltarea e-commerce-ului. Măsura propusă implică digitalizarea completă a proceselor, dar și armonizarea acestora cu standardele internaționale.

Nu în ultimul rând, parteneriatele logistice și tehnologice cu giganți chinezi din e-commerce, precum Alibaba sau JD.com, oferă Republicii Moldova acces la infrastructură digitală de înaltă performanță, la expertiză operațională și la piețe internaționale extinse. Astfel de colaborări pot transforma poziția R. Moldova dintr-o economie de consum într-un nod regional de redistribuire digitală pentru Europa de Sud-Est.

În ansamblu, măsurile propuse conturează un cadru strategic integrat pentru dezvoltarea comerțului digital, abordând simultan dimensiunile tehnologice, instituționale și de capital uman. Implementarea lor ar contribui nu doar la reducerea decalajului digital, ci și la consolidarea competitivității economice a Republicii Moldova în relația sa cu China și cu întregul spațiu asiatic.

CONCLUZII

Analiza dată confirmă că digitalizarea reprezintă un factor transformator esențial în reconfigurarea relațiilor comerciale dintre Republica Moldova și Republica Populară Chineză. În perioada 2020–2024, comerțul bilateral a înregistrat o creștere semnificativă, susținută de integrarea progresivă a tehnologiilor digitale în lanțurile comerciale. Astfel, exporturile Republicii Moldova către China au crescut cu 34,6 milioane USD (de la 42,3 mil. USD în 2020 la 76,9 mil. USD în 2024), înregistrând o creștere relativă de 81,8%, în timp ce importurile au crescut cu 177,8 milioane USD (de la 310,2 mil. USD la 488,0 mil. USD), echivalent cu 57,3%, ceea ce a dus la o adâncire a deficitului comercial bilateral cu 143,2 milioane USD.

Totodată, ponderea comerțului digital a crescut de la 3,1% în 2020 la 10,2% în 2024, marcând o abatere absolută de 7,1 puncte procentuale și o creștere relativă de 229%, ceea ce evidențiază o tendință accelerată de digitalizare a schimburilor comerciale. Această evoluție este reflectată și în structura produselor tranzacționate online, unde echipamentele electronice domină cu 32%, urmate de îmbrăcăminte și textile (24%), produse agroalimentare (18%) și cosmetice (15%) – indicatori ai reconfigurării preferințelor de consum și ai oportunităților de extindere a exporturilor naționale în segmente cu valoare adăugată.

Totuși, studiul relevă și obstacole semnificative în calea dezvoltării comerțului digital bilateral. Lipsa infrastructurii digitale moderne (scor 5/5), accesul limitat la platforme internaționale (scor 4/5) și deficitul de competențe digitale (scor 4/5) sunt identificate drept bariere critice care afectează competitivitatea Republicii Moldova pe piața digitală globală. În acest context, se conturează necesitatea unei intervenții strategice multidimensionale: investiții în infrastructură digitală, formare profesională, dezvoltarea platformelor locale, simplificarea procedurilor vamale și stimularea parteneriatelor cu actori globali în comerţul digital.

În concluzie, digitalizarea nu reprezintă doar o tendință globală inevitabilă, ci și o oportunitate strategică pentru Republica Moldova de a-și repoziționa economia în lanțurile valorice internaționale. Valorificarea acestei oportunități depinde în mod decisiv de coerența politicilor publice, de capacitatea instituțională de implementare și de implicarea activă a sectorului privat în tranziția către o economie digitală competitivă și sustenabilă.

REFERINȚE BIBLIOGRAFICE

1. BRÎNZAN, N. *Comerțul internațional în condițiile digitalizării: Tendințe și oportunități pentru Republica Moldova*. Chișinău: ASEM, 2022. ISBN 978-9975-75-958-8.

2. CUCOȘ, L., COREȚCHI, B. Impactul schimbărilor geopolitice asupra relațiilor comerciale ale Republicii Moldova. În: *Проблемы и вызовы экономики региона в условиях глобализации*, 10-12 decembrie 2024, Comrat. Comrat, Republica Moldova: Tipografia "A & V Poligraf", 2024, Ediția 10, pp. 22-31. ISBN 978-5-86654-223-9

3. DORNEA, S. Competențe digitale și instrumente web în procesul educațional. In: *Inovaţia: factor al dezvoltării social-economice*, 20 decembrie 2018, Cahul. Cahul, Republica Moldova: Universitatea de Stat „Bogdan Petriceicu Hasdeu" din Cahul, 2018, pp. 125-129. ISBN 978-9975-88-056-5.

4. RUSU, V. International Trade and FDI: Trends, Challenges, Controversies. In: Development Through Research and Innovation IDSC-2024 [online]: International Scientific Conference, August 23, 2024, 5th Edition: Collection of articles. Chişinău: SEP ASEM, 2024, pp. 37-45. ISBN 978-9975-167-76-5 (PDF).

5. OECD. *Digital Transformation in the Age of COVID-19: Building Resilience and Bridging Divides*. Paris: OECD, 2021. Disponibil la: https://img.lalr.co/cms/2020/11/27173400/digital-economy-outlook-covid.pdf

6. Statista. *European e-Commerce Report 2024*. Bruxelles: E-commerce Europe, 2024. Disponibil la: https://ecommerce-europe.eu/wp-content/uploads/2024/10/CMI2024_Complete_light_v1.pdf

7. Trading Economics. *Moldova Exports to China*. [online]. Disponibil la: https://tradingeconomics.com/moldova/exports/china

8. UNCTAD. *E-Commerce and Digital Economy Report 2024: Data for Development*. Geneva: United Nations Conference on Trade and Development, 2024. Disponibil la: https://unctad.org/publication/digital-economy-report-2024

9. World Trade Organization (WTO). *World Trade Report 2024: Trade and inclusiveness. How to make trade work for all*. Geneva: WTO, 2024. Disponibil la: https://www.wto.org/english/res_e/booksp_e/wtr24_e/wtr24_e.pdf